

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **L.K., P.Ł., D.S., D.M., Z.K., R.S., M.B., N.R. i T.G.** skazanych z art. 258 § 2 k.k. i innych,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 6 września 2023 r.,
wniosku obrońcy o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek,
Pawła Kołodziejskiego oraz Ryszarda Witkowskiego,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

**wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego: Małgorzatę Bednarek,
Pawła Kołodziejskiego oraz Ryszarda Witkowskiego od udziału w
rozpoznaniu sprawy o sygn. IV KK 302/20.**

UZASADNIENIE

Obrońcy skazanych: L.K., D.S., D.M., Z.K., R.S., M.B., N.R. i T.G., a także Prokurator Okręgowy w K., wnieśli kasacje od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt II AKa 124/17, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 4 lipca 2016 r., sygn. akt III K 109/10. Kasacje obrońców skazanych: L.K., D.S., D.M., Z.K., R.S., M.B. oraz N.R., a także Prokuratora Okręgowego w K., zarejestrowano w repertorium pod sygn. IV KK 302/20 i zgodnie z kolejnością wpływu przydzielono SSN Andrzejowi Tomczykowi (k. 109). Kasacja obrońcy T.G. została zarejestrowana pod sygn. IV KK 558/20 i zgodnie z kolejnością wpływu przydzielono ją SSN Jerzemu Grubbie (k. 17). Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 18 stycznia 2021 r., sygn. akt IV KK 558/20, postanowił połączyć do wspólnego rozpoznania kasacje przyjęte w sprawie o sygn.

akt IV KK 302/20 oraz IV KK 558/20, i wszystkie te kasacje rozpoznać pod wspólną sygnaturą IV KK 302/20.

Zarządzeniem nr 11/2022 Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 27 kwietnia 2022 r. sprawę o sygn. IV KK 302/20 przydzielono SSN Pawłowi Kołodziejskiemu (k. 263-264), a następnie, zarządzeniem nr 20/2022 Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 27 lipca 2022 r., sprawa o sygn. IV KK 302/20 została przydzielona SSN Ryszardowi Witkowskiemu (k. 265-266).

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału IV Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2022 r. wyznaczono skład orzekający w sprawie: SSN Antoni Bojańczyk (przewodniczący), SSN Paweł Kołodziejski, SSN Ryszard Witkowski oraz wyznaczono termin rozprawy na 30 listopada 2022 r. (k. 298). Pismem z dnia 20 listopada 2022 r. obrońca skazanego L.K. wniósł o wyłączenie wyżej wskazanych sędziów od orzekania w sprawie. Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych postanowieniem z dnia 11 stycznia 2023 r., sygn. akt I NWW 268/22, pozostawił wniosek bez rozpoznania (k. 393, 438).

Przewodniczący Wydziału IV Izby Karnej Sądu Najwyższego zarządzeniem z dnia 31 stycznia 2023 r., ponownie wyznaczył skład orzekający w sprawie o sygn. IV KK 302/20: SSN Małgorzata Bednarek (przewodnicząca), Paweł Kołodziejski, Ryszard Witkowski oraz wyznaczył termin rozprawy na 25 kwietnia 2023 r. (k. 445). Obrońca skazanego L.K. pismem z dnia 17 kwietnia 2023 r. wniósł o wyłączenie od rozpoznania sprawy wszystkich wyznaczonych sędziów (k. 528-534). Obrońca wskazał, że wskazani sędziowie zostali powołani na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W konsekwencji, zdaniem obrońcy, sąd z udziałem tych osób należy uznać za nieprawidłowo obsadzony, bowiem nie daje gwarancji bezstronności i niezawisłości. Sąd Najwyższy - Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, której przekazano wniosek do rozpoznania, postanowieniem z dnia 22 czerwca 2023 r., sygn. akt I NWW 165/23, stwierdził swoją niewłaściwość i wniosek zgodnie

z właściwością przekazał do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Karnej (k. 535). Wniosek ten w Izbie Karnej został zarejestrowany pod sygn. KRI 230.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego, oparty o przepis art. 41 § 1 k.p.k., zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z tym przepisem sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Okolicznością mogąca wywołać tę wątpliwość może być m.in. tryb powołania sędziego Sądu Najwyższego na urząd (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Sąd Najwyższy ma zatem obowiązek wyłączyć sędziego także wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszych uchybień, a więc do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa (zob. np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 57/23 [KRI 155]).

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem Małgorzaty Bednarek, Pawła Kołodziejskiego oraz Ryszarda Witkowskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała Sądu Najwyższego w składzie połączonych 3 Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach

nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce).

Należy przy tym dodać, że brak gwarancji zachowania minimum standardu niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania dotyczy w szczególności sposób sędziów byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, tj. m.in. Małgorzaty Bednarek i Ryszarda Witkowskiego (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). W czasie orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego sędziowie okazywali lekceważenie wobec wiążącego polskie sądy orzecznictwa europejskiego (choćby poprzez rozpoznawanie spraw w okresie zawieszenia przez TSUE funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej – np. SSN Ryszard Witkowski w dniu 16 listopada 2021 r. w sprawie I DO 13/21; SSN Małgorzata Bednarek w dniu 15 grudnia 2021 r. w sprawie I DO 16/21). Należy jedynie zasygnalizować, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał Izbę Dyscyplinarną za zależną od władzy politycznej, a tym samym przyjął, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce).

Mając powyższe na uwadze, należało wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego: Małgorzatę Bednarek, Pawła Kołodziejewskiego i Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. IV KK 302/20.

[M.D.]

[ms]

